

PROJECT NUMBER – 574310-EPP-1-2016-1-FI-EPPKA3-EQAVET –NRP

Ehdotuksia ammatillisen koulutuksen laadunhallintaan Suomessa

Paper on proposals for QA in Finnish VET

Yleistä

Vertaisoppimisvierailujen, kansainväliseen vertaisarvioitiin osallistumisen ja EQAVET- työryhmään osallistumisen tavoitteena oli tukea ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittämistä reformin mukanaan tuomien muutosten suuntaisesti. Siksi vierailujen kohteeksi valikoitui kahden osalta työpaikalla tapahtuva oppiminen ja toisessa myös itsearviointi. Tämän projektin puitteissa päivitettiin laadunhallintajärjestelmien itsearvioinnin kriteerit, jota työtä saatiin tietoa vertaisoppimisvierailun aikana ja samalla tehtiin aihealueiden ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa Suomessa. Vertaisarvioinnin kansallisia kriteereitä on tarpeen päivittää vastaamaan reformin mukanaan tuomia muutoksia. Kansainvälisen vertaisarvioinnin kriteerit ovat jo noin 10 vuotta vanhoja ja ammatillisessa koulutuksessa, opetuksessa ja oppimisen tuessa on tapahtunut merkittäviä muutoksi. Osallistuminen kansainvälisenä vertaisarvioijana vertaisarviointiin Italiassa avasi myös näkemystä näiden kehittämistarpeista.

PLA on Quality Assurance of Work-based Learning and Self-assessment of VET Providers, Dubrovnik, Croatia, 5 – 6 July 2016

- Suomen ammatillisessa koulutuksessa voi monessa mielessä toimia esimerkkinä erityisesti itsearvioinnin toteuttamisesta
- Monessa maassa itsearviointi liittyy tarkastustoimintaan tai muuhun ulkoiseen valvontaan, vaikka Suomessa itsearviointi on lakisääteistä, ei ole säädelty, miten se tulisi toteuttaa. Tämä on tärkeä jatkossakin varmistaa.
- Itsearvioinnin tuottaman tiedon hyödyntämiseen on tärkeä Suomessakin kiinnittää huomiota kuten muissakin osallistujamaissa.
- Itsearvioinnin säännöllisyys ja systemaattisuus ja tämän merkitys kehittämistoimien suuntaamisessa nousi keskusteluissa, ja siihen on tärkeää Suomessakin edelleen panostaa
- Itsearvioinnin lisäksi tarvitaan aika ajoitin ulkoista näkemystä kehittämistoiminnan suuntaamiseksi
- Miten varmistetaan kehityksen seuraaminen ja arviointi tehtyjen toimenpiteiden seurauksena, kun toimintaympäristössä tapahtuu paljon muutoksia?

Työpaikalla tapahtuva oppiminen

- Laadunhallinnan merkitys korostuu, kun monessa maassa työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrä on suuri
- Miten vastuu jakaantuu työpaikalla tapahtuvan oppimisen osalta oppilaitoksen ja yrityksen välillä. Tästä oli esillä erilaisia esimerkkejä. On tärkeää, että kaikki osapuolet ovat selvillä vastuun jakautumisesta.
- Hyvät laadunhallinnan käytännöt muista maista eivät ole sellaisenaan siirrettävissä Suomeen.

- Eri maissa on erilaisia toimijoita laadunvarmistusprosesseissa.
- Suomessa vastuu kokonaisprosessin laadusta on perinteisesti ollut koulutuksen järjestäjillä. Onko mahdollista lisätä työpaikkojen roolia laadunvarmistajana ja miten se tulisi siinä tapauksessa toteuttaa?

Transnational Peer Review, Treviso, Italy, 18-21.1.2017

- Kansalliset vertaisarvioinnin kriteerit on ollut erikseen ammatilliseen koulutukseen, näyttötutkintoihin ja niihin valmistavaan koulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen. Reformin myötä ne on tarpeen päivittää ja luoda yhdet kriteerit ammatilliseen koulutukseen.
- Miten suomalaiset koulutuksen järjestäjät voivat hyödyntää vertaisarviointia varten tehtyä itsearviointia kansainvälisissä vertaisarvioinneissa, kun kriteeristöjen rakenne tulee tulevaisuudessa olemaan koulutusprosessin osalta hyvin erilainen?
- On tärkeä pohtia, miten varmistetaan, ettei tämä vähennä halukkuutta osallistua kansainvälisiin vertaisarviointeihin tai toteuttaa sellainen omassa organisaatiossa.
- Kansainvälisessä vertaisarviointikriteeristössä ei oteta huomioon työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja sen lisääntynyttä roolia monissa maissa. Sanoin oppimistulosten ja osaamisperusteisuuden tuominen kriteeristöön olisi tarpeen ja siksi tulisi kriteeristöä päivittää erityisesti oppimisen ja sen tukemisen osa-alueilla. EDUFI sisällytti tämän toiminnan seuraavaan hakemukseen saamiensa kokemusten pohjalta. Kriteeristöä tullaan päivittämään yhteishankkeena muutaman laadunhallinnan yhteispisteen kanssa.
- Kyseinen ammatillinen oppilaitos on hyvä esimerkki siitä, miten aiemman vertaisarvioinnin tuloksia on hyödynnetty kehittämisessä ja saavutettu hyviä tuloksia. Vertaisarvioinnin erityinen painopiste olikin tarkistusvaiheessa, vaikka arviointialueiden kriteeristöä käytettiin.
- Tarpeen on kokemusten perusteella kiinnittää edelleen huomiota etukäteisperheytymiseen materiaaliin, koska sillä on merkitystä ryhmän toimintaan, jos osa on hyvin perehtynyt, muttei kaikki ryhmän jäsen. Ryhmän ajankäyttöön tällä on merkittävästi vaikutusta.
- Koordinaattorin rooli on merkittävä vertaisarviointiryhmän tehtävässä onnistumisen kannalta. Vertaisarviointikoulutusta ei ole viime vuosina järjestetty ja sen tarvetta olisikin hyvä harkita ja selvittää.

PLA on work-based learning, Bonn, Germany, 25-25.1.2017

Tämä vertaisarviointivierailu keskittyi esittelemään työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja sen laadunvarmistusta Saksassa. Muista vertaisarviointivierailuista poiketen sen aikana ei esitelty muiden maiden käytäntöjä. Tavoitteena oli tehdä Saksan järjestelmää tunnetuksi ja keskusteluissakin keskityttiin kehittämisehdotusten antamiseen ko. systeemiin kunkin osallistujamaan kokemusten pohjalta.

- Saksassa ammatillinen koulutus on hyvin työpaikkapainotteista ja yritysten ja muiden työpaikkojen rooli on merkittävä koulutuksessa. Myös työpaikalla ammatillisessa koulutuksessa on kauppakamarien ja vastaavien rooli merkittävä laadunvarmistuksessa. Vierailun aikana saatiin hyviä esimerkkejä siitä, miten yritykset yhdessä muiden toimijoiden kanssa varmistivat työpaikalla tapahtuvan oppimisen laatua.
- Muutostilanteessa korostuu kunkin toimijan roolin selkeyttäminen työpaikalla tapahtuvan oppimisen laadun varmistamisessa.
- Keskustelua vierailun aikana herätti myös keskitetyt loppukokeet ja niitä tukeva sähköinen materiaali. Pyrittäessä osaamisperusteisuuteen ja näyttöön nämä tuntuivat hieman vieraalta ajatukselta eivätkä ne sovellu oikein koulutuspoliittiseen ajatteluun Suomessa.

- Saksan järjestelmässä on myös koulutuskeskuksia, jossa on mahdollista opiskella työpaikkaa vastaavissa olosuhteissa, mikä oppisopimuspaikalle ei ole mahdollista opiskella koko tutkintoa. Myönteistä tässä systeemissä on, että näin pienetkin yritykset pystyvät helpommin toimimaan oppisopimuspaikkoina. Aikana vierailun kohteena olevassa koulutuskeskuksessa oli mahdollista hyvin työpaikkoja vastaavissa olosuhteissa ja koneet ja laitteet olivat ajanmukaisia. Koulutuskeskuksessa opiskelijat opiskelivat pääosin lyhyitä jaksoja. Opiskelijat olivat tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen.
- Miten oppisopimuskoulutuksen suosiota olisi mahdollista lisätä Suomessa nuorten keskuudessa? Vierailukohteena olleessa yrityksessä hakijoita oli moninkertainen määrä suhteessa oppisopimuspaikkoihin.
- Ns. ”soft skills” opettaminen työpaikoilla koettiin haasteelliseksi.
- Työpaikkakouluttajien koulutuksen merkitys koettiin Saksassakin erittäin tärkeäksi. Reformin myötä tarve lisääntyy, kun toiminta muuttuu.